

NORRBODA

Byn Norrboda existerade redan i slutet av 1200-talet, troligen redan ännu tidigare. Norrboda bestod av fem gårdar på 1500-talet, alla skattehemman, vilket betyder att bönderna ägde sin gård och betalade skatt till kronan (staten). I slutet av 1500-talet blev en gård öde och delades på 1600-talet av de övriga bönderna. Vid skattläggning 1661 bestod Norrboda av fyra gårdar; Pellas, Mickels, Mattas och Vestergård. Senare har gårdarna igen delats till olika mindre enheter.



Den enda av sex strandbodas som är kvar vid Skepphus är Östergårds

Norrbodas utveckling Bondeseglationen

Från slutet av 1600-talet fram till 1809 hade byn båtsmanstorp. De flesta båtsmännen hette Nordström, reservbåtsmannen Sjöström. Under Stora ofreden 1714–1721 var Norrboda öde. Under Lilla ofreden 1743 blev Norrboda delvis förstört av ryssarna, som då var bosatta på Ängö. De använde virke från byggnader och gårdesgårdar för att elda sina ryssugnar med, vilka var belägna på Norrbodasidan.

1798 byggdes Långgatan, dvs. vägen från Mellangårds över åkrarna västerut. Samma år skedde också den första utflyttningen ur bykärnan söderut, då Södergårds byggdes.

På 1820-talet byggdes de första torparstugorna på ofri grund.

År 1824 föddes Maria Lovisa Mickelsdotter på Pellas. Hon blev mera känd som Stormskärs Maja i romanerna av Vårdöförfattarinnan Anni Blomqvist. Tv-filmen "Stormskärs Maja" filmades delvis på granngården Vestergård på 1970-talet.

Byn har haft olika omgångar storskiften under 1700- och 1800-talen, och det sista var 1908.

Olika namns ursprung

Namnet Norrboda kommer från bosättningen i norr, boda betyder bosättning. Skepphus ("Skipphus") udden vid Kapellviken fick sitt namn av att där fanns olika typer av bodar, båt- och båtar. Sävvik, beläget nära "Skipphus", har fått sitt namn av att det där växte säv. Byviken kommer av att viken går upp mot byn. Byns samfälliga mark, västra och östra Svinvallen var en plats där byns svin vistades. Byn har också ett träsk, som dikades ut på 1950-talet, och där kunde man fiska rudor. Norr i byn mot Ängösund finns Kuggvik, viken där koggarna lade till på 1700-talet.

I Norrboda, såväl som i de andra byarna i Lumparland, hade man under bondeseglationen delar i olika fartyg och man byggde också båtar. Galeasen Rosa byggdes 1883 vid Ängösund, den såldes tio år senare till Kumlinge. Vid Skepphus byggdes galeasen Joel år 1900, men den såldes till Saltvik 1908 för 9.000 mk i guldmynt.

Det sista båtbygget i Norrboda var skonertskeppet Orion, som byggdes 1919 vid Strandnäs i byn och såldes redan 1920 till Sverige. Stjälproplatser har det funnits vid Västerskog och Kommanäsudden. Uppdragningsplats för båtar fanns vid Kil, Västerskog och Ängösund.



Skök Orion byggd 1919 i Norrboda

Bebyggelse och samfälligheter

Mangårdsbyggnaden på Pellas och bagarstugan vid Vestergård är båda från slutet av 1700-talet. I byn har det funnits tolv väderkvarnar och nio rior samt ett tiotal smedjor. I början av 1900-talet fanns det en såganläggning vid Skepphus, vilken drevs av en lokomobil. Hos Björkvalls fanns det butik och bageri, där man bl. a. tillverkade "vridna lumparlänningar", pepparmintskarameller. Butiken hade filial i Krogstad, Lumpo, Lumparby i Lumparland samt i Söderby i Lemland. Varorna till butiken kom med Ålandsbåten till Skepphus. Efter att Lumparlands Andelshandel hade grundats 1916, förbättrades vägen till Ängösundsbyrigan för att andelshandeln den vägen skulle få sina varor. På 1950-talet inleddes mjölkbåtstransporten från skärgården till samma brygga. På 1800-talet fanns det ett tegelbruk vid Ängösund, där det slogs tegel till byggandet av Bomarsunds fästning.



Björkvalls, bageri och butik



Paus på arbete 1920-talet



Norrboda by i början av 1900-talet. Längst fram Vestergård, Pellas till höger, bakom först Mattas sedan Mickels och vid skogskanten Östergård.



Norrbodavägen 1940-talet



Norrbodabö och linberedning på 40-talet.



Lumparlands kommun

Läs mer på | www.lumparland.ax